

1. számú melléklet

Garas Dezső életpályája

Garas Dezső (születési nevén *Grósz* Dezső ; Budapest, 1934. december 9. - Budapest, 2011. december 30.) a Nemzet Színésze címmel kitüntetett, Kossuth-díjas és kétszeres Jászai Mari-díjas magyar színész, rendező, érdemes és kiváló művész.

Grósz Lajos lókereskedő és Sirger Ilona gyermekeként született. Saját bevallása szerint "szerelemgyerek" volt, mivel édesapja zsidó vallású volt, édesanyja pedig régi, főpapi taggal is büszkélkedő római katolikus családból származott. A szülők megegyezése szerint Dezső fiuk apja vallását kapta, csak a holokauszt kezdetén keresztelkedett ki. 1944-ben életmentő beavatkozásra volt szüksége, amikor is pszichoszomatikus okokból eredő strúmával műtötték. Az operáció után nem sokkal leállt a légzése, és csak egy éppen odaérkező orvos tudta megmenteni, aki még azt sem engedte, hogy műtőbe vigyék Garast, hanem ott, a kórteremben gégemetszést hajtott végre rajta. A beavatkozás során Garas hangszála is károsodott, ezért volt szükség hangjának folyamatos és intenzív ápolására. A Színház- és Filmművészeti Főiskolán tanult 1953-tól 1957-ig, majd a Nemzeti Színház szerződtette. 1965-től 1976-ig a Madách Színház tagja volt, majd egy évadot a 25. Színházban töltött. 1977-től 1980-ig a Mafilm munkatársa, majd 10 évig a Népszínház tagja. 1990-ig a Magyar Színházművészeti Szövetség tagja volt. 1990-1993 között a szolnoki Szigligeti Színháztagja, majd két évadig a Művész Színház vendégművészeként játszott. 1993-tól 2003-ig szabadfoglalkozású színész volt. 1999 és 2002 között a budapesti Katona József Színházban játszott. 2003-ban egy évadra a Vígszínház tagja lett. 2004-től 2011. december 30-án bekövetkezett haláláig a Nemzeti Színház művésze volt. Szerepei utóéletéről saját maga gondoskodott.

Első színpadi rendezése 1982-ben vendég rendezőként volt a Józsefvárosi Színházban. Eduardo De Filippo: Ezek a kísértetek című darabját rendezte. Filmen először a Makk Károly rendezésében 1954-ben készült Liliomfiban játszott, az ifjú Schnapsot alakította. Utolsó filmes szerepe Frici megformálása volt a 2011-ben készült Világjobbítók című tévéfilmben. 2011 decemberében jelentette be, hogy visszavonul a színpadtól, ám döntését a nyilvánosság elé nem hozták. A Nemzeti Színházban utolsó előadása 2011. december 20-án volt, amikor Töröcsik Mari kérésére még eljátszotta az apa szerepét Fejes Endre–Presser Gábor Jó estét nyár, jó estét szerelem című darabjában. Munkássága során leginspirálóbb partnereinek Darvas Ivánt, Kern Andrást, Kútvölgyi Erzsébetet és Töröcsik Marit tartotta. Töröcsik Marihoz fűződő barátsága egész pályafutása során végigkísérte, először 1953-ban léptek együtt színpadra a Nemzeti Színházban.

Emlékezete

2012. március 25-én, a Nemzeti Színház megnyitásának 10. évfordulóján adták át a nemzet színészeit ábrázoló falképet (graffiti) a Rákóczi híd pesti hídfőjénél.

Díjai, kitüntetései (kiemelkedők)

- Jászai Mari-díj (1963, 1965)
- Érdemes művész (1978)
- Kossuth-díj (1988)
- Örökös tag a Halhatatlanok Társulatában (1999)
- A Nemzet Színésze (2000)
- Budapest díszpolgára (2004)
- Prima Primiissima díj (2004)

Színházi szerepei

A Színházi Adattárban regisztrált bemutatóinak száma:
színészként 110, rendezőként 17

Filmjei

Játékfilmes alakításainak száma: 74, tévéfilmben 29

